ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дорнод аймгийн Булган сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ДОА-2024/04/НА-СТА-ТТ3

Цахим хуудас: www.audit.mn Чойбалсан хот 2024 он	Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор: Б.Болортуул Утас: 7058-4203, Цахим хаяг: bolortuulb@audit.gov.mn Аудитын менежер: И.Сэмжидмаа Утас: 7058-4204, Цахим хаяг: semjidmaai@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Д.Нармандах Утас: 7058-4207, Цахим хаяг:narmandakhd@audit.gov.mn Аудитор: М.Ухаанбилэг Утас: 70584207 Цахим хаяг:Ukhaanbilegm@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт ....

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл ....

3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга ....

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа..

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин ....

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал ....

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт ....

3.5 ....

4. Аудитын тайлан ....

4.1 Ерөнхий зүйл..

4.2 Материаллаг байдал..

4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт ....

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал ....

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт ....

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал..

5. Аудитын илрүүлэлт ....

6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл..

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТАХ	Төсөл арга хэмжээ

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

7 дугаар баг, Хэрлэн сум, Дорнод аймаг, 21000
ЗДТГ-ын II байр, Утас/Факс: 7058-4203

2024.03.25 № 308

танай ____________-ны № ______________-т

БУЛГАН СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Т.ГАНТУЛГА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Булган сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Булган сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, заавраар дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллага үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулахтай холбоотой тодорхой бус байдал үүсээгүй байна.

Булган сумын төсвийн захирагч нь өмнө оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар малын тоо толгойн орлого дутуу бүрдүүлсэн, ОНХС-гийн гүйцэтгэл дутуу гүйцэтгэсэн зөрчлийг тайланд онд давтан гаргасан байна. Цаашид орлого бүрдүүлэлт, хөрөнгө оруулалтын ажлын гүйцэтгэлд анхаарч ажиллах

Аудитын гол асуудал

Санхүүгийн тайланд материаллаг буруу үнэлсэн нөлөө бүхий эрсдэлтэй удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл орсон асуудал, үйл явдал гараагүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудит гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хангалттай зохистой гэж үзлээ.

01102117

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.БОЛОРТУУЛ

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/мян. төг/

Код	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	711,608.4	492,862.3
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	446,567.5	126,605.8
31200	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	446,567.5	126,605.8
31210	**Төгрөг**	446,567.5	126,605.8
31211	Төрийн сангийн харилцах	443,853.7	122,336.3
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	2,713.8	4,269.5
33	**АВЛАГА**	111,232.2	219,048.9
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	10.2	10.2
33500	**Бусад авлага**	111,222.0	219,038.7
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	111,222.0	219,038.7
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	153,808.8	147,207.7
35400	**Хангамжийн материал**	30,025.9	23,424.8
35420	Аж ахуйн материал	841.1	841.1
35470	Бусад хангамжийн материал	29,184.8	22,583.7
35600	Мал амьтад	123,782.9	123,782.9
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	1,671,156.1	1,916,868.4
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	1,671,156.1	1,916,868.4
39200	**Биет хөрөнгө**	1,643,499.8	1,889,516.2
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	536,831.0	536,831.0
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(58,055.5)	(72,807.5)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	263,624.9	263,624.9
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(175,791.4)	(200,161.2)
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	119,871.3	88,768.5
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(74,147.8)	(51,845.6)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	54,508.1	48,269.6
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(40,632.4)	(37,502.5)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,466,752.7	1,898,230.1
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(449,461.1)	(583,891.2)
39300	**Биет бус хөрөнгө**	27,656.2	27,352.2
39301	Програм хангамж	3,197.2	3,197.2
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,114.6)	(1,418.6)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	25,573.6	25,573.6
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	2,382,764.5	2,409,730.7
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	2,382,764.5	2,409,730.7
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	2,382,764.5	2,409,730.7
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	581,162.9	581,162.9
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	581,162.9	581,162.9
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	-	176,385.3
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	1,626,382.7	,476,963.6
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	3,889,606.2	1,626,382.7
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(2,263,223.6)	(149,419.1)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	175,218.9	175,218.9
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	2,382,764.5	2,409,730.7

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан /мян.төг/

Код	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	2,034,954.96	1,524,180.52
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	168,570.37	273,768.23
110	**Орлогын албан татвар**	105,395.76	141,739.95
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	112,383.47	148,729.68
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	87,906.13	130,105.62
110002	Үйл ажиллагааны орлого	14,914.90	7,974.83
110003	Хөрөнгийн орлого	9,562.45	9,689.24
110008	Шууд бус орлого	-	960.00
1101	**Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт**	(6,987.71)	(6,989.74)
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	(6,987.71)	(6,989.74)
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	56,878.33	104,412.68
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	9,226.33	4,989.48
113002	Бууны албан татвар	840.00	600.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	46,812.00	98,823.20
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	6,296.28	27,615.60
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	3,191.29	3,098.88
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3,191.29	3,098.88
1181	**Газрын төлбөр**	-	-
118101	Газрын төлбөр	3,104.99	24,516.73
118102	Дуудлага худалдаа	3,104.99	12,016.73
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	-	12,500.00
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	394,844.07	397,544.41
120003	Торгуулийн орлого	394,844.07	397,544.41
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	16,717.50	29,221.50
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	444.60	4,691.13
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	4,119.63
120009	Бусад орлого	444.60	571.50
120010	Борлуулалтын орлого (Цэвэр) /ТӨҮГ/	13,631.25	15,543.97
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	19,950.00	31,630.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	343,236.42	261,631.47
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	864.30	54,826.34
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	1,471,540.52	852,867.88
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	54,432.38	112,344.25
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	54,432.38	104,394.25
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	-	7,950.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,417,108.14	740,523.63
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	782,012.40	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	90,247.74	-

132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	312,245.00	375,097.20
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	232,603.00	365,426.43
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1,487,149.31	1,089,832.38
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,487,149.31	1,089,832.38
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	715,912.42	1,053,578.28
210101	Үндсэн цалин	323,054.08	439,972.71
210102	Нэмэгдэл	275,516.47	312,515.25
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	31,556.52	100,657.71
210104	Урамшуулал	84.00	4,664.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	15,897.09	22,135.75
210201	Тэтгэврийн даатгал	48,519.34	54,246.83
210202	Тэтгэмжийн даатгал	33,657.59	37,980.44
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,567.17	4,069.04
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,876.07	3,491.66
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	593.78	789.95
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	5,824.73	7,915.74
210301	Гэрэл, цахилгаан	71,084.67	18,761.55
210302	Түлш, халаалт	25,302.76	9,629.07
210303	Цэвэр, бохир ус	43,163.91	8,532.48
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	2,618.00	600.00
210401	Бичиг хэрэг	30,816.90	101,009.23
210402	Тээвэр, шатахуун	5,875.10	5,528.50
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	22,171.90	24,419.06
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	1,042.80
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	120.00	150.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,799.90	1,475.00
2105	**Нормативт зардал**	850.00	68,393.87
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	154.00	-
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	154.00	-
210604	Урсгал засвар	12,136.51	1,997.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	12,136.51	1,997.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,615.00	9,922.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	5,615.00	9,922.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,685.45	89,894.24
210803	Даатгалын үйлчилгээ	4,913.70	89,310.90
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	287.80	143.85
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	373.95	312.49
210807	Газрын төлбөр	110.00	55.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	-	71.99
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	218,846.47	337,774.74
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	69,097.18	145,470.24
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	149,749.29	192,304.50
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	771,236.89	36,254.10
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	17,531.92	36,254.10
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	17,531.92	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	36,204.10

2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	-	50.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	744,067.34	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	649,798.60	-
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	94,268.74	-
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	9,637.63	-
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	9,637.63	-
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	547,805.65	434,348.13
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	2,811,029.23	583,767.25
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	7,159.31	-
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	2,690,168.11	577,264.20
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	113,701.81	6,503.04

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мян.төг/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө / өмч
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	4,691,833.77	**0**	4,691,833.77
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	(45,845.70)	**0**	(45,845.70)
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	4,645,988.07	**0**	4,645,988.07
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	**0**	-
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-	**0**	-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	**0**	-
Өмчид гарсан өөрчлөлт	-	**0**	-
Зарласан ногдол ашиг	-	**0**	-
Тайлант үеийн үр дүн	(2,263,223.57)	**0**	(2,263,223.57)
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,382,764.50	**0**	2,382,764.50
2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,382,764.50	**0**	2,382,764.50
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	0	-
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,382,764.50	**0**	2,382,764.50
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	0	-
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-	0	-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	0	-
Өмчид гарсан өөрчлөлт	176,385.34	0	176,385.34
Зарласан ногдол ашиг	-	0	-
Тайлант үеийн үр дүн	(149,419.11)	0	(149,419.11)
2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,409,730.72	**0**	2,409,730.72

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мян.төг/

Код	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31

I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	1,723,467.28	1,229,906.03
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	168,570.37	273,768.23
110	**Орлогын албан татвар**	105,395.76	141,739.95
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	112,383.47	148,729.68
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	87,906.13	130,105.62
110002	Үйл ажиллагааны орлого	14,914.90	7,974.83
110003	Хөрөнгийн орлого	9,562.45	9,689.24
110008	Шууд бус орлого	-	960.00
1101	**Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт**	(6,987.71)	(6,989.74)
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	(6,987.71)	(6,989.74)
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	56,878.33	104,412.68
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	9,226.33	4,989.48
113002	Бууны албан татвар	840.00	600.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	46,812.00	98,823.20
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	6,296.28	27,615.60
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	3,191.29	3,098.88
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3,191.29	3,098.88
1181	**Газрын төлбөр**	3,104.99	24,516.73
118101	Газрын төлбөр	3,104.99	12,016.73
118102	Дуудлага худалдаа	-	12,500.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	83,356.38	103,269.93
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	83,356.38	103,269.93
120003	Торгуулийн орлого	16,717.50	29,221.50
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	33,057.63	26,874.45
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	32,613.03	26,302.95
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	444.60	571.50
120009	Бусад орлого	13,631.25	15,543.97
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого /ТӨҮГ/	19,950.00	31,630.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	1,471,540.52	852,867.88
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	54,432.38	112,344.25
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	54,432.38	104,394.25
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	7,950.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	1,417,108.14	740,523.63
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	685,612.40	-
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	90,247.74	-
132004	Оны эхний үлдэгдлээс санхүүжих / орон нутгийн төсөв/	96,400.00	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	312,245.00	375,097.20
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	232,603.00	365,426.43
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	1,339,539.90	829,412.49

21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1,339,539.90	829,412.49
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	568,303.01	793,158.39
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	329,022.10	439,972.71
210101	Үндсэн цалин	276,660.22	312,515.25
210102	Нэмэгдэл	36,380.80	100,657.71
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	84.00	4,664.00
210104	Урамшуулал	15,897.09	22,135.75
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	42,783.20	54,246.83
210201	Тэтгэврийн даатгал	30,414.69	37,980.44
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,072.05	4,069.04
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,874.07	3,491.66
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	594.13	789.95
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,828.25	7,915.74
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	71,084.67	18,761.55
210301	Гэрэл, цахилгаан	25,302.76	9,629.07
210302	Түлш, халаалт	43,163.91	8,532.48
210303	Цэвэр, бохир ус	2,618.00	600.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	26,941.90	32,524.36
210401	Бичиг хэрэг	3,850.10	5,528.50
210402	Тээвэр, шатахуун	21,041.90	24,003.06
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	-	1,042.80
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	150.00	150.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,899.90	1,800.00
2105	**Нормативт зардал**	154.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	154.00	-
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	12,136.51	1,997.00
210604	Урсгал засвар	12,136.51	1,997.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	5,615.00	9,922.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,615.00	9,922.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	6,329.45	89,894.24
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,557.71	89,310.90
210803	Даатгалын үйлчилгээ	287.80	143.85
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	373.95	312.49
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	110.00	55.00
210807	Газрын төлбөр	-	71.99
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	74,236.17	145,839.71
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	74,236.17	145,839.71
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	771,236.89	36,254.10
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	17,531.92	36,254.10
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	17,531.92	-
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	36,204.10
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	50.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	744,067.34	-
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	649,798.60	-

213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	94,268.74	-
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	9,637.63	-
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	9,637.63	-
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	383,927.37	400,493.54
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**	369,461.27	590,455.20
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	369,461.27	590,455.20
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	369,461.27	590,455.20
223001	Бусад хөрөнгө	349,192.27	590,455.20
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	20,269.00	-
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	(369,461.27)	(590,455.20)
VII	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН**	-	(130,000.00)
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	-	130,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	-	130,000.00
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	14,466.10	(319,961.66)
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	432,101.36	446,567.46
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	446,567.46	126,605.80

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мян. Төг/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэл
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	1,554,744.1	1,407,449.2
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	711,208.4	686,994.0
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	674,704.3	650,739.9
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	438,103.9	433,111.5
210101	Үндсэн цалин	435,756.4	306,956.1
210102	Нэмэгдэл	0.0	100,657.7
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.0	4,664.0
210104	Урамшуулал	2,347.5	20,833.7
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	54,469.5	52,625.6
210201	Тэтгэврийн даатгал	37,039.3	36,574.5
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,608.8	4,026.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,234.8	3,437.9
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	871.5	779.2
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,715.1	7,808.1
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	102,894.4	94,789.5
210301	Гэрэл, цахилгаан	34,803.2	29,450.4
210302	Түлш, халаалт	61,665.9	61,385.5
210303	Цэвэр, бохир ус	6,425.3	3,953.7
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	22,427.0	22,421.3

210401	Бичиг хэрэг	5,533.0	5,528.5
210402	Тээвэр, шатахуун	13,900.0	13,900.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,044.0	1,042.8
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	150.0	150.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,800.0	1,800.0
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	8,200.0	8,086.1
210604	Урсгал засвар	8,200.0	8,086.1
2107	**Томилолт, зочны зардал**	10,350.0	9,922.0
210702	Дотоод албан томилолт	10,350.0	9,922.0
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	3,194.5	1,663.3
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,872.5	1,080.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	500.0	143.9
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	600.0	312.5
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	150.0	55.0
210807	Газрын төлбөр	72.0	72.0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	35,065.0	28,120.4
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,065.0	28,120.4
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	36,504.1	36,254.1
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	36,504.1	36,254.1
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	36,204.1	36,204.1
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	300.0	50.0
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	694,035.7	590,455.2
223001	Бусад хөрөнгө	694,035.7	590,455.2
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	149,500.0	130,000.0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	149,500.0	130,000.0
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	1,554,744.1	1,208,106.6
31	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	0.0	0.0
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	0.0	0.0
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	1,081,375.9	1,022,258.8
320001	Орон нутгийн төсвөөс	696,252.2	656,832.4
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	385,123.7	365,426.4
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	463,368.2	185,847.8
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	25,000.0	26,303.0
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	600.0	571.5
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	437,768.2	158,973.3
36	**ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ**	10,000.0	0.0
360001	Тусламжийн эх үүсвэрээс санхүүжих	10,000.0	0.0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	244,600.6
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	45,257.9
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	**47**	**47**
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**3**	**3**
610001	Төсвийн байгууллага	3	3
62	**АЖИЛЛАГСДЫН ТОО**	**22**	**22**
620001	Удирдах ажилтан	8	8
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	14	14

65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**22**	**22**
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11	11
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	4	4
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7	7

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мян. Төг/

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	112,344.25
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	112,344.25
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	112,344.25
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	702.00
210104	Урамшуулал	702.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	1,348.94
210402	Тээвэр, шатахуун	1,348.94
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	110,293.31
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110,293.31
I	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	112,344.25
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	112,344.25
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	104,394.25
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	7,950.00

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Булган сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах, ОНХС-гийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор М.Ухаанбилэг гүйцэтгэж, хяналтыг ахлах аудитор Д.Нармандах, аудитын менежер И.Сэмжидмаа, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Болортуул нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Булган сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 03 дугаар сарын 04-ний өдрийн 1/58 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн шатанд 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 1,487.1 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 14.9 сая төгрөгөөр, тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор санхүүгийн сахилга батыг мөрдөж, ил тод байдлыг хангах, үр ашгийг нэмэгдүүлэх, үрэлгэн байдлыг хязгаарлах бодлогыг баримтлан ажилласан байна. Ингэхдээ ЗДТГ-т бүртгэлтэй 3 авто тээврийн хэрэгслийн улсын дугаарын дэвсгэрийг тод болгож өөрчлөөгүй байна.

Засаг даргын тамгын газар

ЗДТГ-т бүртгэлтэй автомашины улсын дугаарын дэвсгэрийн тод өнгөтэй болгож ажиллаагүйд ТШЗ-ийн СТА-аар зөвлөмж өгсөн.

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд 3 мэдээлэл хугацаа хоцроож байршуулсанд зөвлөмж өглөө.

4.6.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль тогтоомжийн хүрээнд шалгасан зүйлийг холбогдох шалгуурт нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.7.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудит хийгдээгүй болно.

4.7.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилт 76.2 хувь байна.

Хүснэгт 12. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитаар		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь

Албан шаардлага	2	165,000.0	2	125,700.0	76.2
Нийт дүн	**2**	**165,000.0**	**2**	**125,700.0**	**76.2**

4.8 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал гараагүй болно**.**

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 127.6 сая төгрөгийн зөрчил[1]д 2 албан шаардлага, 1 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт.

Төлбөрийн акт тогтоогдоогүй болно.

5.2 Албан шаардлага

1. Төсвийн тодотголоор Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх ТАХ-нд иргэдийн санал аваагүй, эрэмбийн жагсаалтад байхгүй 16.5 сая төгрөгийн “Эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж” нэмж, хэрэгжүүлсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн “*60.3.6.орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй, орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээ.*” гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллаагүй байна.

2. Булган сумын ТТЗ-ийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар өмнөх ТТЗ-ийн гаргасан зөрчлийг тайлант онд давтан гарсан байна. Үүнд малын тоо толгойн албан татварын орлого 21.2 сая төгрөгөөр тасарсан, ОНХС-гийн хөрөнгөөр хэрэгжих 90.0 сая төгрөгийн 7 ТАХ хэрэгжээгүй байна. Иймд Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн “*41.2.1.хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх;.*” гэсэн заалтыг хэрэгжүүлж ажиллах, зөрчлийг цаашид давтан гаргахгүй байх албан шаардлага өгөв.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Шилэн дансны хөтлөлттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Тайлант онд шилэн дансны цахим сайтад 4 дүгээр сарын төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээ, хагас жилийн санхүүгийн тайлан, дараа жилийн төсвийн төслийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6.1.2[2], 6.1.3[3], 6.1.4[4] дэх заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны цахим сайтад мэдээллийг хуулийн хугацаанд байршуулах.

Дээрх зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д заасны дагуу “Шалгагдагч этгээд болон холбогдох

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

[2] 6.1.2.хагас жилийн төсвийн гүйцэтгэлийг жил бүрийн 08 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор, өмнөх оны төсвийн гүйцэтгэлийг жил бүрийн 04 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор, сар, улирлын гүйцэтгэлийг дараа сарын 08-ны өдрийн дотор;

[3] 6.1.3.дараа жилийн төсвийн төслийг жил бүрийн 09 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор;

[4] 6.1.4.жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг дараа жилийн 04 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор, хагас жилийн тайланг 08 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор;

бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ" заалтыг хэрэгжүүлж ажиллах. Зөвлөмжийн биелэлтийг 2024 оны 11 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дүн	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
ТТЗ	2	127.6	-	-	2	127.6	-	-	-	-	-	-
Дүн	**2**	**132.6**	**-**	**-**	**2**	**127.6**	**-**	**-**	**-**	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
ТТЗ	1	-	-	-	-	-	1	-
Дүн	1	-	-	-	-	-	1	-

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 03 сарын 25 өдөр Дугаар 01/91 ДОА-2024/04/НА-СТА-ТШ3 Чойбалсан хот
А1170309

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Булган сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Төсвийн тодотголоор Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх ТАХ-нд иргэдийн санал аваагүй, эрэмбийн жагсаалтад байхгүй 16.5 сая төгрөгийн “Эрүүл мэндийн төв тоног төхөөрөмж” ТАХ-г нэмж, хэрэгжүүлсэн байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн “*60.3.6.орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй, орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээ.*” гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 44.2.1.11-д “хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал.” гэж заасныг үндэслэн **ТОГТООХ нь:**

1. Зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Булган сумын Засаг дарга Т.Гантулга, санхүүгийн албаны дарга Г.Отгонгэрэл нарт хариуцуулав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР И.СЭМЖИДМАА
АУДИТОР М.УХААНБИЛЭГ

011041249

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 03 сарын 25 өдөр Дугаар 02/82 ДОА-2024/04/НА-СТА-ТШ3 Чойбалсан хот
А1170389

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Булган сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Малын тоо толгойн албан татварын орлого 21.2 сая төгрөгөөр тасарсан, ОНХС-гийн хөрөнгөөр хэрэгжих 90.0 сая төгрөгийн 7 ТАХ хэрэгжээгүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр *"41.2.1.хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх;", "41.2.7.хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, хүрэх үр дүнг хангаж ажиллах"* .гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.11-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал." гэж заасныг үндэслэн **ТОГТООХ нь:**

1. Зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Булган сумын Засаг дарга Т.Гантулга, санхүүгийн албаны дарга Г.Отгонгэрэл нарт хариуцуулав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР И.СЭМЖИДМАА

АУДИТОР М.УХААНБИЛЭГ

011041250